

Taustatietoa ilotulitteista ja toimialasta

Ilotuliteala jaetaan ammattinäytös- ja kuluttajatuotepuoleen. Tässä taustatiedossa käsitellään kuluttajatuotteiden käyttöä Suomessa (luokat F2 ja F3).

Ilotulitetoimialan kanta kansalaisaloitteeseen KAA11/2019

Toimiala jakaa huolen ihmisten ja eläinten terveyden, turvallisuuden ja elinympäristön suojelemisen puolesta. Ala on samaa mieltä siitä, että melua, häirintää ja vahinkoja voidaan vähentää. Työtä on jo tehty paljon. **Lallinen, elinvoimainen toimiala ja tiivis viranomaisyhteistyö ovat parhaat keinot ilotulitteiden turvallisuuden ja ympäristöystävällisyyden edistämiseksi.**

Käsityksemme mukaan KAA11/2019 esitetystä muodosta toteutettuna **lopettaisi koko toimialan ja johtaisi hallitsemattomaan harmaatuontiin ja lisääntyvään kotitekoisten pommien rakenteluun sekä purkaisi nykyisen sääntely- ja valvontakoneiston.** Se todennäköisesti johtaisi vakavien vahinkojen syntymiseen (esim. kokemukset Irlannista).

Toimintaympäristö

Ilotulitustoimialalla on hyvin toimiva yhteistyö viranomaisten kanssa, ja toimiala osallistuu aktiivisesti sekä lainsäädäntötyöhön että kansalliseen ja kansainväliseen standardointitoimintaan.

Ilotulitteiden maahantuonti, varastointi, kuljetus ja myynti ovat sääntelyn ja valvonnan alaisia. Tuotteiden laadunvalvonta kuuluu maahantuojille, joiden toimintaa TUKES valvoo. Osaltaan myös Pelastuslaitokset, TRAFI, Tulli, ELY-keskukset ja Poliisi osallistuvat valvontaan. Laadunvalvontaa tehdään sekä tuotteen alkuperämaassa että Suomessa. Vuosittain 3–4 tuotteen pääsy markkinoille estetään Suomessa tehtävän vapaaehtoisen ja toimialalla päätetyn laadunvarmennusprosessin tuloksena.

Harmaatuonnin valvonta on ylivoimainen tehtävä Suomen viranomaisille suuren rajaliikenteen ja verkkokaupan vuoksi. Harmailla markkinoilla liikkuu tuotteita, joita ei ole hyväksytty EU-markkinoille tai ne ovat tarkoitettu ammattikäyttöön.

EU asettaa vaatimukset tuotteille

Kaikki Suomessa myytävät ilotulitteet ovat CE-hyväksytyjä.

Tuotteet valmistetaan pääasiassa Kiinassa, jossa tehtaat tuntevat EU-lainsäädännön hyvin. Kaikki EU-alueelle tuotavat tuotteet täyttävät direktiivin 2013/29/EU-vaatimukset. Ne on yksilöity CEN-standardeissa mm. rakenne- ja turvallisuusvaatimuksina, jotka oikeuttavat tuotteen CE-merkintään. Suomen kansalliset määräykset koskevat tuotteiden merkintöjä, kuten käyttöohjeiden kielivaatimuksia ja noudatettavia ikärajavaatimuksia.

Direktiivi 2013/29/EU antaa EU-maille oikeuden rajoittaa, mitä tuotteita maassa saa myydä. Suomessa esimerkiksi kiellettiin "paukkujen" myynti 1995. Vuonna 2009 viranomaiset ja toimiala poistivat markkinoilta yhteistyössä helposti väärinkäytettäviä tuotteita.

Ilotulitteet ja turvallisuus

Ilotuliteala on lisännyt ilotulittamisen turvallisuutta proaktiivisesti yhdessä viranomaisten kanssa: vahingot ovat vähentyneet kymmenessä vuodessa neljännekseen ja tavoitteena on puolittaa ne vuoteen 2025 mennessä. Ilotulitteiden turvallisuus voidaan jakaa tekniseen turvallisuuteen ja käyttöturvallisuuteen.

Tekninen turvallisuus

Ilotulitteet on CEN-normeissa standardoitu toimimaan luotettavasti tavanomaisissa käyttötilanteissa. Kaikki CEN-merkityt ilotulitteet koeammutaan eräkohtaisesti tehtaalla maahantuojan valvonnassa. Lisäksi niille tehdään kansalliset laadunvarmistustestit. Suomessa myytävät tuotteet ovat laadukkaita.

Käyttöturvallisuus

Ilotulittaminen on ampujalle ja katsojalle turvallista, kun noudattaa käyttö- ja turvallisuusohjeita. Suojalasien käyttö on ampujalle pakollista ja suositeltavaa katsojalle. Tahalliset virheet, huolimattomuus tai suojalasien puuttuminen voivat olla syinä vahinkoihin. Useimmat viime vuosina sattuneista silmävahingoista olisi voitu välttää tai lieventää suojalasien käytöllä.

Vastuullisuus ja ympäristö

Toimiala toimii vastuullisesti ja kehittää ympäristöä huomioivia tuotteita.

- ▶ Suomessa toimiala on kehittänyt kuluttajille ilotulitteen äänenvoimakkuutta viestivän symbolin. Se näkyy tulevana uutenavuotena ensimmäistä kertaa tuotteissa.
- ▶ Aiemmin ilotulitteet valmistettiin maatuovasta paperista ja pahvista, mutta 90-luvulla ne korvattiin muovilla. Nyt suomalaiset yritykset ensimmäisenä EU-alueella ovat päättäneet yksimielisesti luopua muovista. **Vuoden 2025 jälkeen Suomeen ei enää tuoda muovia sisältäviä tuotteita.**
- ▶ Ilotulitteet eivät sisällä EU:n kieltämiä aineita, kuten raskasmetalleja. Palaessaan ilotulitteet synnyttävät mikroskooppisia pienhiukkasia. Niitä muodostuu kaikessa palamisessa (esim. takka, sauna, juhannuskokko). Ilotulitteiden pienhiukkaset ovat paikallisia ja nopeasti ohimeneviä.
- ▶ Keskeisiin ympäristöpäätöksiin (esim. tuotteiden sisältämät aineet ja sallittu äänenvoimakkuus) vaikutetaan ennen kaikkea EU:n kautta.
- ▶ Suomessa toimiala on käynnistänyt vuonna 2020 valmistuvan selvityksen alan mahdollisuuksista hiilineutraaliuteen.

WWW.ILOTULITUSTURVALLISUUS.FI	
≥ 120 dB	
107 – 119 dB	
94 – 106 dB	
81 – 93 dB	
≤ 80 dB	
WWW.ILOTULITUSTURVALLISUUS.FI	

Viiden päivän myyntiaika tuottaa 30 M€ – tuhannet työllistyvät

Suomessa F2- ja F3-ilotulitteita saa luovuttaa kuluttajille 27.12.–31.12. Niiden käyttö on sallittua 8 tunnin ajan 31.12.-1.1. klo 18.00–02.00. Muina aikoina vaaditaan lupa Pelastuslaitokselta.

Suomessa myydään vuosittain noin 30 milj. ilotulitetta noin 25–30 M€:lla. Myynnin hoitavat pääasiassa vapaaehtoiset urheiluseurat ja muut tahot, jotka tienaaavat sesonkimyynnillä vuosittain noin 3–4 M€. Ilotulitustoimiala työllistää vakituisesti alle 100 henkilöä, sesonkina tuhansia.

Yli puolet suomalaisista kokee ilotulitteiden tekevän juhlan

Ilotulittaminen kuuluu suomalaiseen juhlaperinteeseen.

► Noin miljoona suomalaista ostaa ilotulitteita, noin kaksi miljoonaa ampuu niitä vuosittain. Lähes 60 %* kokee ilotulitteiden kuuluvan jokavuotiseen uudenvuoden juhlintaan, ja 76 % suomalaisista katselee mielellään tai ampuu niitä itse tulevana uutenavuotena. Ilotulitukset luovat suomalaisille iloa ja jännitystä sekä huipentavat juhlan.

*) Consumer Compass tutki lokakuussa 2019 yli 18-vuotiaiden suomalaisten asenteita ilotulitteita kohtaa.

► Verrattuna moneen muuhun kansalaisten mieltymykseen tai toimintaan, ilotulittamisen yhteiskunnalliset haitat jäävät huomattavan pieniksi.

Pyro- ja Ilotulitustaiteen Edistämisyhdistys ry (PITE ry)

Pyro- ja Ilotulitustaiteen Edistämisyhdistys ry (PITE ry) on toimialan ja alan ammattilaisten yhdistys, joka edistää turvallista ja vastuullista pyroteknisten tuotteiden ja ilotulitteiden käyttöä. Työtä tehdään proaktiivisesti yhteistyössä alan toimijoiden, viranomaisten ja kansainvälisten järjestöjen kanssa tuotteiden turvallisuuden kehittämiseksi, haittojen vähentämiseksi ja alan taiteellisten arvojen edistämiseksi.

Lisätietoja:

Pyro- ja Ilotulitustaiteen Edistämisyhteisö ry

Puheenjohtaja Ulf Cederqvist,

Puh: +358 50 62143, uffe.cederqvist@gmail.com

Hallituksen jäsen Niila Rajala,

Puh: +358 50 555 5561, niila.rajala@ilotulitus.fi